

עין משפט
גד מצוה

ז:

מאי שנא ליד דיין. לספרים דגרסי בשניא וסיכי דמי כגון דכמוז ביה הנפק השתא לא ידע דנפל ליד דיין דהיינו הנפק אלף סבור דהיינו שהדיין מנאלו ולכך צעי מאי שנא דיין מאיש אחר ולספרים דלא גרסי בתר הכי וסיכי דמי כגון דכמוז ביה הנפק ידע שפיר השתא דנפל ליד דיין היינו שכתוב צו הנפק ומיצעיא ליה מאי שנא כתוב צו הנפק דלא יוציאו לעולם הלא אם אין כתוב צו הנפק נראה דכ"ש הוא שלא יוציאו עולמית דאיכא למימר שמא כתב ללות ולא לזה ומשני דלא מיצעיא קאמר: **בזמן שהבעל מודה** יחזיר לאשה. דלא חיישין לקטניא וליכא למיחש שמא כתב צניסן ולא נשא עד תשרי ^אדמנה ומאתים משתעבדי מן האירוסין אף בלא כתובה דאירוסין קלא אית להו ולקודם אירוסין ליכא למיחש דכתב לה ותוספת נמי לאציי דלמר עדיו בחתומיו וזין לו א"ש ור' אסי יעמיד כשהקנה לה:

דחיישינן לשתי בתובות. וצלאו איפוך לא מצי לאוקמא דרבי יוסי חייש לשתי כתובות דא"כ עודה תחת צעלה אמאי יחזיר לאשה כשאין הצעל מודה: **מחלווקת**. פרש"י דהיינו יחלוקו דקאמר רשב"ג והדין עמו שלא רצה לפרש פלוגתא דרבי ורשב"ג משום דהיכי קאמר אצל אחד אדוק בטופס כו' משמע דהתם לא פליגי זה אינו דגם שם אם אינו מקיים לא שקיל לרבי מדיד: **דאית ביה זמן במה שוה**. פרש"י דמעות ולוה ומלוה לא שיימינ דכתיבי נמי בשיטה אחרונה בטופס והוא עיקר דתנן (ב"ב דף קסה:׀) כתוב [צו] מלמעלה מנה כו' ותימיה הא אין למדין משטיה אחרונה ולכך עושין חזרת השטר וממני' דכתוב למעלה מנה לא מיירי בשיטה אחרונה וגם פי' דצעדים לא שיימינ דרשב"ג אית ליה מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו ופירושו תימיה דאם חשב אותו שאינו תופס עדים כאילו יש לו שטר בלא עדים א"כ לרשב"ג נמי לא א"ש דנהי דסבר דאין צריך לקיימו מ"מ כשאין כלל עדי חתימה פסול ועוד כמה עדיף תורף מטופס כך השטר פסול בלא טופס כמו בלא תורף דאם נחמק אפי' שיטה אחת מן השטר הוא פסול אלא ודאי יש לומר דכמה שהשטר נפסל אין שמין דכן שוה כשטופס שיטה אחת מן הטופס כמו תופס לזה ומלוה ומעות ועדים והשטר אינו כשר בלא זה כמו בלא זה אבל זמן שהשטר כשר בלא זמנו שמין כמה שוה וצירושלמי איכא א"ר אלעזר הכל הולך אחר מי שמפוס עדים ופליג אגמ' שלנו דמוכיר זמן וסובר דעדי מסירה כרמי

מאי שנא ליד דיין. לספרים דגרסי בשניא וסיכי דמי כגון דכמוז ביה הנפק השתא לא ידע דנפל ליד דיין דהיינו הנפק אלף סבור דהיינו שהדיין מנאלו ולכך צעי מאי שנא דיין מאיש אחר ולספרים דלא גרסי בתר הכי וסיכי דמי כגון דכמוז ביה הנפק

מאי שנא ליד דיין אמר רבא הכי קאמר "ואחר שמצא שמר שנפל ליד דיין והיכי דמי ^א דכתב ביה הנפק לא יוציאו עולמית ולא מיבעיא לא כתב ביה הנפק דאיכא למימר כתב ללות ולא לזה אלא אפי' כתב ביה הנפק דמקוים לא יחזיר דחיישינן לפירעון ורבי יוסי אומר הרי הוא בחזקתו ולא חיישינן לפירעון ולא חיישי ר' יוסי לפירעון והתניא מצא שמר כתובה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה בלא יחזיר לא לזה ולא ^בלזה רבי יוסי אומר עודה תחת בעלה יחזיר לאשה נתארמלה או נתגרשה לא יחזיר לא לזה ולא לזה איפוך נפל ליד דיין לא יוציאו עולמית דברי רבי יוסי וחכ"א הרי הוא בחזקתו אי הכי קשיא דרבנן אדרבנן שמר כתובה כולה רבי יוסי וחסורי מחסרא והכי קתני אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בד"א שנתארמלה או שנתגרשה אבל עודה תחת בעלה יחזיר לאשה ^א פרש"י אומר עודה תחת בעלה יחזיר לאשה נתארמלה או שנתגרשה לא יחזיר לא לזה ולא לזה רב פפא אמר לעולם לא תיפוך רבי יוסי לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי אפילו נתארמלה או נתגרשה נמי לא חיישינן לפירעון לדידכו אורו לי מיהת בעודה תחת בעלה דיחזיר לאשה דלאו בת פירעון היא ואמרו ליה רבנן אימור צררי אתפסה רבינא אמר לעולם איפוך קמייאת וטעמא דרבנן הכא משום דחיישינן לשתי כתובות ורבי יוסי לשתי כתובות לא חייש אמר רבי אלעזר^א מחלוקת בששניהם אדוקים בטופס ושניהם בתורף אבל אחד אדוק בטופס ואחד אדוק בתורף זה נוטל טופס וזה נוטל תורף ור' יוחנן אמר לעולם חולקין ואפילו אחד אדוק בטופס ואחד אדוק בתורף והתניא זה נוטל עד מקום שידו מגעת לא צריכא דקאי תורף בי מצעי אי הכי מאי למימרא לא צריכא דמקרב לגבי דחד ^א מהו דתימא א"ל פלוג הכי קמ"ל דא"ל מאי חזית דפלגת הכי פלוג הכי א"ל רב אחא מדפתי לרבינא לרבי אלעזר דאמר זה נוטל טופס וזה נוטל תורף למה ליה ^בוכי לצור ע"פ צלוחיתו הוא צריך א"ל ילדמי דאמר הכי שטרא דאית ביה זמן כמה שוי ודלית ביה זמן כמה שוי בשטרא דאית ביה זמן גבי ממשעבדי ואידך לא גבי ממשעבדי יהיב ליה היאך דביני ביני ויחלוקו נמי דאמרן הכי שנים ארוזין בטלית הכי נמי דפלגי הא אפסדרוה הא לא קשיא דחויא

שנים ארוזין פרק ראשון בבא מציעא

מאי שנא ליד דיין. מאיש אחר: **הכי קאמר ואחר**. שאינו לא לזה ולא מלוה: **שמאל שטר שנפל**. כבר ליד הדיין. ומאי ניהו הך נפילה דכתיב ביה הנפק: **לא יוציאוהו מידו**. לא לזה ולא מלוה עד שיבא אליהו או עדים שראו מיד מי נפל: **לפירעון**. שמא אמת טוען הלוה שפרעו: **ורבי יוסי לא חייש לפירעון**. דמאן דמהדרי ליה שטר פרוע לאלתר זוהיר ביה לקורעו ולא משהי ליה: **שהצעל מודה**. שלא נתן לה כתובתה: **אין הצעל מודה**. שאמר פרעמי ומידי נפל: **עודה חסם צעלה**. שלא גרשה: **יחזיר לאשה**. דלא עביד איניש ליתן כתובה קודם גירושין: **לרבי אבאפסס**. מעות לרורות או כספים מסר לה ליחוד כתובתה כשנשאה או לאחר מכאן שלא יטריחוה יורשים אם תתאלמן: **לעולם איפוך קמייסא**. ודקשיא לך דרבנן אדרבנן לא תיקשי דטעמיהו דרבנן בכתובה לאו משום דחיישינן לפירעון דמאן דפרע ואהדר ליה שטרא לאלתר קרע ליה אלא משום דחיישינן לשתי כתובות שמא חזר וכתב לה כתובה אחרת שניה לאחר שנפלה זאת מידה. ואין הצעל מודה דקמני לאו בלזמנ פרעמי אלא בלזמנ אל תחזור לה שיש בידה אחרת ומוציא על יורשי שטר אחר שטר: **מחלוקס**. האי יחלוקו דקאמר ר"ש [ב"ג] דמשמע חולקין בשוה. כך שמעמי משום ר' ינחק צ"ר מנחם ונראה צעני: **ושניהם אדוקים בסורף**. כלומר או שניהם אדוקין בתורף. ומורף גילוי של שטר מקום הלוה והמלוה והמעות והזמן טופס שאר כל לשון השטר^א: **זה נוטל כו'**. דמאי דתפיס דידה הוא דקתני לעיל^ב זה נוטל עד מקום שידו מגעת כו'. ולקמן מפרש למאי מיצעי ליה: **ופאי' אחד אדוק כו'**. בתמיה: **והא תניא עד מקום שידו מגעת**. שלו: **דקאי** אמר חדא ולא פליגי: **לדמי**. מעלין דדמים כמה תורף יפה מן הטופס: **שטרא דאית ביה זמן כמה שוה**. דתורף עדיף מטופס דאית ביה מקום הזמן דאילו שם המלוה והלוה והמעות כתובין אף בטופס שצריך לחזור מעניינו של שטר בשיטה אחרונה והוא עיקר כדתנן (ב"ב דף קסה:) כתוב צו [מלמעלה מנה ומלמטה מאתים] מלמעלה מאתים ומלמטה מנה הכל הולך אחר התחתון אבל זמן לא מיהדר. ואי משום חתימת עדים דהוא תחת הטופס הא אית ליה לרשב"ג מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו והאי מודה שכתבו הוא: דחויא

והשטר כשר בלא עדי חתימה ושמינ כמה שוה שאין צריך לחזור אחר עדי מסירה ולית ליה ההוא לישנא דג"פ (ב"ב דף קע.) דסבר רשב"ג עדי חתימה כרמי: **וייחלווקו** נמי דרמי. ואין חולקין את החזב כמו שכתוב בשטר אלא כמו ששוה לו למכור מזה יפרע החצי דאי לא תימא הכי אלא חצי החזב ממש גבי טעית מי חולקין ממש הא אפסדוה ולא גרסי' לא דפסקינן לשטרא דא"כ מה מציא מטלית אדרבה טעלית אם יחמכנו לשנים אין פסידא כל כך ואם יחמוך השטר לא ישוה לבלוס ועוד דפשיטא הוא דלא יחלוקו השטר לשנים דאוקימנא לעיל פלוגתא דרבי ורבי שמעון בן גמליאל במודה בשטר שכתבו אלא כדפרישית:

דחויא

מסורת הש"ס

- ↑ [ג'ל לזן, א] [ע'י בתוס'] מנינה ו: ד"ה שאין להס',
- ↑ [לקמן ק:א, ד] [לקמן יג: ב"ק מט: ב"ב עו:],
- ↑ [ע'י גיטין כו,א, א] [ע"פ],

(א) גמ' והיכי דמי כגון

יחזיר לאשה דברי ר' יוסי שרי' אומר:

תוס' ד"ה בזמן וכו' דמנה ובאתים משתעבדי. ע'י לקמן ח ע"א מד"ה הטעון:

רבינו הגנאל (המשך)
השוחטפין אין חולקין את החצור עד שיהא בה כדי לזה וכו' לזה לזה וכו' ואסיק התם בגמ' ת"ש זה הכלל כל שאילו יחלק ושמו עוליו חולקין אותו ואם לאו מעלין אותו בדמים. ר' יוסי אומר הרי הוא בחזקתו. ומקשי' וכו' ר' יוסי לא חייש לפירעון והתניא מצא כתובת אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה. ר' יוסי [אומר] עודה תחת בעלה יחזיר לאשה נתארמלה או נתגרשה לא יחזיר לא לזה ולא לזה. ופריך רבינא דהוא בראת אפוך ואימא הכי נפל ליד הדיין כגון שכתוב בו קיום ב"ד לא יוציאו עולמית דברי ר' יוסי וחכ"א הרי הוא בחזקתו וטעמא דרבנן התם דאמרו לא יחזיר לא לזה ולא לזה לאו משום דחיישי לפירעון אלא משום דחיישי לשתי כתובות. ור' יוסי לשתי כתובות לא חייש.

ג א מיי פ"ח מהלכות גולה ואכידה ה' יג סמג עשין עד טו"ע ח"מ ס' סה סעף ו וסעף ז: **נא** ב מיי שם ה' י וף אס שניה מודים דחיישינן לקטניא וע"ש גמ"מ: **גב** ג ד טו"ע ח"מ ס' סה סעף טו:

לקיימו יחלוקו דמודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו ואין הילכה כמותו. אדם שמצא שטר שכתוב בו קיום ב"ד לא יוציאו עולמית חיישינן שמא פורע הוא דברי א' ר' יוסי וחכ"א הרי [הוא] בחזקתו וכ"ש המוצא שטר שאין בו קיום שלא יוציאו עולמית דחיישינן שכתב ללית ולא לזה: אמר ר"א מחלוקת בשניהן אדוקין בתופס ובתורף וכו' ור' יוחנן אמר לעולם חולקין והאי דקאי תורף ביניהו ואציג דמקרב לגבי דחד לא חיישינן אלא חרלקים. פי' תורף כדתנן בפרק כל גט שנכתב שלא לשם אשה כו' הכותב תופסי גיטין צריך שיניח מקום שם האיש והאשה ומקום הזמן שטרי מלוה צריך שיניח מקום המלוה ומקום הלוה ומקום המעות ומקום הזמן וזה תורף והשאר בתופס וזה שאמרו חולקין בשטר לא שיחזקבהו כי זה הפסד הוא אלא דמיו חולקין ושקלינן וטרינן בה טובא ואסיקנא הכי מהא דתנן חיו רוכבין על גבי במהא או א' רוכב וא' מנהיג וכו' עד ויחלוקו הכי נמי דפלגי לה ממש בשלמא במהא טהורה חויא לבישרא אלא בהמה טמא' אפסדרא אלא לדמי וכן הלכה. ואם היו שנים אדוקין בשטר זה בתורף וזה בתופס ^א בשלמא שם המלוה והלוה והמעות יתכן לעמוד הן בעשוי ואחר כך אם אבד השטר אין חוששין לו אלא הזמן שרוצה להיות בידו לטורף ממשעבדי שמינ כמה שוה שטר שיש בו זמן ויש לו לגבות ממשעבדי דבאין ללוה נכסים בני חורין ויש בו זמן טורף ממשעבדי ואם אין בו זמן אבד ממונו ומה שעולה בה השומא שקיל מי שהתורף בידו וכן הדין. ור' יוחנן לא חלק אלא בזמן שהתורף באמצע אבל בזמן שוה תופס בתורף וזה בתופס לא חלק שדמי כל השטר למי שבידו התורף והדין כאשר פירשנו ולדברי הכל כל דבר שאם יחלק יפסד שמינ אותו בדמים וחולקין בדמים כדתנן בפ'

(א) בגמ' אחת להיפך ואולי

דרבינו העניק כאן כפי התקפת לקמן בסמוך.

(ב) נראה דל"ז זה נוטל טופס

זה נוטל תורף ומסקינן דר"מ

משום הזמן דנשאלמא וכו'.